

VELFÆRDSSTATENS SEMANTIK

KOMPARATIVE OG TRANSNATIONALE PERSPEKTIVER¹

■ DANIEL BÉLAND & KLAUS PETERSEN

In der Politik ist die Terminologie nicht ohne Bedeutung. Weil der Begriff des 'Wohlfahrtsstaates' im Widerstreit der Meinungspropaganda unscharf und missverständlich geworden ist, sollte er durch die Bezeichnung 'Sozialer Staat' ersetzt werden. (SPD-Pressedienst 25. Oktober 1951).²

'When I use a word', Humpty Dumpty said in rather a scornful tone, 'it means just what I choose it to mean -- neither more nor less'. 'The question is', said Alice, 'whether you can make words mean so many different things'. 'The question is', said Humpty Dumpty, 'which is to be master -- that's all' (Lewis Carroll: *Through the Looking Glass*, 1872).³

Samfundsforskere, historikere og lingvister har i stigende grad rettet deres opmærksomhed mod, at de udtryk, metaforer og begreber, vi bruger, langt fra er uskyldige, men tæt knyttet til politiske kampe og internationale udvekslinger.⁴ Heller ikke i den akademiske debat er begreber helt ufarlige. Allerede den tyske sociolog Max Weber talte om begreber som en intellektuel tommelskrue, der kunne tvinge sit offer til at tilstå enten sin uvidenhed eller sandheden: "Hier zum erstenmal schien ein Mittel zur Hand, womit man jemanden in den logischen Schraubstock setzen konnte, so daß er nicht herauskam, ohne zuzugeben: entweder daß er nichts wisse; oder daß dies und nichts anderes die Wahrheit sei ...".⁵

Udgangspunkt for denne artikel er, at studier af terminologi og begrebsdannelse bør være en naturlig del af forskningen i socialpolitikens historie. Men indtil videre er der kun blevet gjort forholdsvis lidt i en så henseende. Vi vil derfor

---

¹ Denne artikel er baseret på Daniel Béland & Klaus Petersen (red.): *Analysing Social Policy Language*, Bristol: Policy Press 2014.

² Se: <http://library.fes.de/spdpd/1951/511026.pdf>.

³ Lewis Carroll: *Through the Looking Glass, and What Alice Found There*, London: Macmillan & Co. 1872 [1871], kapitel 6.

⁴ Raymond Williams: *Keywords*, London: Fontana 1976; Giovanni Sartori: *Social Science Concepts: A Systematic Analysis*, London: SAGE 1984; Andrew Heywood, *Key Concepts in Politics*. Basingstoke: Palgrave 2000; Pierre-Marc Daigneault: "Introduction to the Symposium 'Conceptual Analysis in Political Science and Beyond'", *Social Science Information* 51(2), 2012, s. 183-187.

⁵ Max Weber: *Wissenschaft als Beruf*, München: Verlag von Duncker & Humblot 1919, s. 18.